

Páncélszobában őrzik a mészáros céh könyvét

A Fővárosi Levéltár életében nevezetes nap 1968. január elseje: ezen a napon több mint másfél évtized után ismét a Fővárosi Tanács felügyelete és irányítása alá kerül. A levéltár munkájának nemcsak tudományos értéke van: sok a gyakorlati haszna is. Csak egy példa az utóbbira: a régi házak felújításakor a levéltár előteremti az eredeti tervrajzokat, s ezzel házanként 60—80 ezer forintot takarítanak meg.

VÉGRENDELETEK

Az utóbbi években a tanács vezetői sokban segítettek a levéltári munkát; egyebek között új helyiségeket bocsátottak rendelkezésére a központi városháza ódon épületében. A bolthajtásos, de központi fűtéses termekben sok érdekes iratot őrznek. Az egyik polcon egykori pesti polgárok végrendeletei sorakoznak: 1686-ból való köztük a legrégebb. Itt őrzik a pesti tanács német nyelvű, kézzel írott jegyzőkönyveit is; két évvel azután, hogy Budát visszafoglalták a törököktől, a tanács már rendszeresen ülésezett. Megtaláljuk a polcon a Bach-korszak törvényszéki iratait, a járásbírósi elotti perpatvarok ítéleteit 120 évre visszamenőleg, s a főkapitányi hivatal bizalmas irományait. Utóbbiakból kiolvashatjuk egy szorongásokkal teli korszak történetét.

A PESTIEK ANYAKÖNYVE

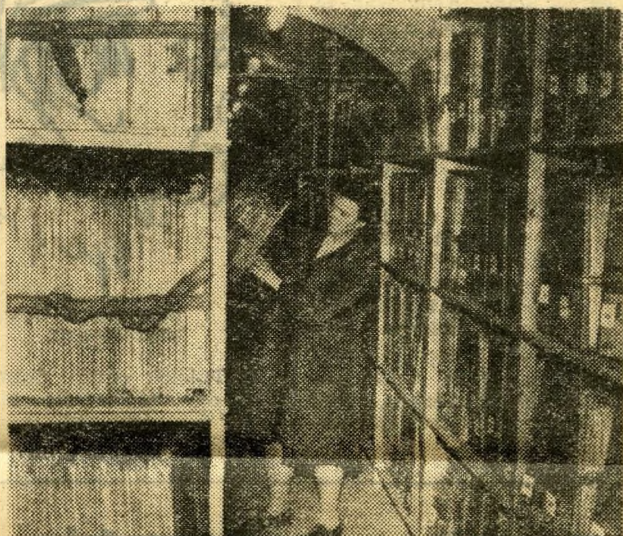
Egykori budai ügyvédek iratai a másik polcon. Sok közülük XVIII. századbeli feljegyzés. Szomszédságukban kereskedők, háztulajdonosok segélykérő kérvényei. Azért kérnek támogatást, mert súlyos károk érték őket az 1838. évi árvízkor. Békésen megférnek egymás mellett a budai „magyar szabó céh” és a „német szabó céh” mesterkönyve. Az egyik teremben a budapesti anyakönyvek 1895-től maig.

A levéltár féltett kincse a budai mészáros céh könyve, ebben az első bejegyzés az 1500-as évekből származik. Nem sokkal a mohácsi vész után a céh tagjai Nagyszombatba menekültek, s magukkal vitték a céhkönyvet, amelybe ott újabb bejegyzések kerültek. Csak nyolc évvel Buda visszafoglalása után költözött vissza a céh, akkor új könyvet nyitottak, s a régit vasládában őrizték. Most a levéltár a legbecsebb okmányokat páncélszobában tartja: e szoba minden fala, mennyezete, padlója acéllemezéből készült. Itt őrzik egyebek közt Frankel Leó bejelentését: „Tekintetes főkapitányság — írta, majd a következőképp folytatta —: tudomásul vétel végett bejelentem, hogy nyilvános gyűlést kívánok tartani a Nagy-mező utcában levő Szvoboda-féle helyiségben vasárnap, 1878. január 20-án, napirendje a tudomány szabadsága és annak tanai.”

IRATOK

— MÉTEREKBE

A régi iratok mennyiségét méterekben mérik. A Fővárosi Levéltár iratai

egymás mellé, élükre állítva 14 ezer méter hosszú polcot töltenek meg.

Ma is szólásmondás: nem káptalan a fejem! Aminek eredete az, hogy egykor a káptalanokban őrizték a szerződéseket, a fontos okmányokat, az volt a mindentudó hivatal. Szerepét átvették a levéltárak; a főváros levéltára például a városrendezőknek régi térképekkel siet segítségükre, üzemek, hivatalok történe-

tét, ügyek előzményeit tárja fel, tanácsot ad az utcaelnevezési bizottságoknak, kultúrtörténeti kiállítások anyagát kutatja fel. S most, hogy ismét a Fővárosi Tanács irányítása alá került, még szorosabb együttműködése alakulhat ki a másik két tanácsi kultúrintézménnyel: a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárral és a Budapesti Történeti Múzeummal.

Pakots György